

MARIJAMPOLĖS APSKRITIES VYRIAUSIASIS POLICIJOS KOMISARIATAS

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigai 2018-08-01 Nr. 64-S-
Gedimino pr. 56 Į 2018-04-03 Nr. PRJ2018/1-26/3D-941
01110 Vilnius

DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO

Marijampolės apskrities vyriausiajame policijos komisariate (toliau – Marijampolės apskr. VPK) 2018 m. balandžio 5 d. buvo gauta Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigos 2018 m. balandžio 3 d. ataskaita Nr. PRJ2018/1-26 „Dėl žmogaus teisių padėties Telšių ir Marijampolės apskričių vyriausiųjų policijos komisariatų areštinėse ir laikino sulaikymo patalpose, Kelmės, Druskininkų, Mažeikių, Šakių rajonų policijos komisariatų laikino sulaikymo patalpose ir Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato Panemunės policijos komisariato laikino sulaikymo patalpose“ (toliau – Ataskaita).

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19¹ straipsnio 6 dalimi, informuojame apie Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigos ataskaitos rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus:

1. Dėl sąlygų sudarymo tinkamai susipažinti su Marijampolės apskr. VPK areštinės vidaus tvarkos taisyklėmis, įskaitant ir užsienio valstybių piliečius ar asmenis, nemokančius lietuvių kalbos.

Marijampolės apskr. VPK galioja Marijampolės apskrities vyriausiojo policijos komisariato areštinės vidaus tvarkos aprašas, patvirtintas Marijampolės apskrities vyriausiojo policijos komisariato viršininko 2017 m. gegužės 15 d. įsakymu Nr. 64-V-147 (toliau – Vidaus tvarkos aprašas). Vidaus tvarkos aprašas yra išverstas į prancūzų, vokiečių, anglų, lenkų ir rusų kalbas. Marijampolės apskr. VPK areštinės vidaus poste yra segtuvai, kuriuose yra Vidaus tvarkos aprašai, išversti į išvardytas kalbas. Kiekvienam areštantui įteikiama atitinkamos kalbos Vidaus tvarkos aprašo kopija. Vidaus tvarkos aprašas (lietuvių k.) yra pakabintas Marijampolės apskr. VPK areštinės kameroje, tačiau kameroje laikomi asmenys dažnai jį suplėšo. Pastebėjus, kad Vidaus tvarkos aprašas yra suplėšytas, jis yra atnaujinamas.

2. Dėl įtariamųjų tinkamo informavimo apie jų teises.

Marijampolės apskr. VPK ikiteisminio tyrimo pareigūnai pasirašytinai supažindina įtariamuosius su jų turimomis Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) 21 straipsnio 4 dalyje numatytomis teisėmis. Kiekvienam įtariamajam yra įteikiamas teisių įtariamajam išaiškinimo protokolo priedas, kuriame yra išdėstytos įtariamąjį teisės. Teisių įtariamajam išaiškinimo protokole įtariamasis pasirašo, kad teisės jam buvo išaiškintos ir kad jis gavo protokolo priedą. Pasitaiko atvejų, kai įtariamieji šių dokumentų atsisako, jų nepasiima arba juos išmeta. Visi Marijampolės apskr. VPK pareigūnai yra supažindinti su Ataskaita per dokumentų valdymo sistemą (toliau – DVS). Marijampolės apskr. VPK padalinių vadovai įpareigoti užtikrinti, kad įtariamieji būtų tinkamai informuoti apie procesines teises. Marijampolės apskr. VPK Operatyvaus valdymo skyriaus (toliau – OVS) Areštinės (poskyrio teisėmis) viršininkui pavesta vykdyti Ataskaitoje nurodytų rekomendacijų kontrolę ir trūkumų šalinimą.

3. Dėl taikomų perteklinių reikalavimų sulaikytųjų gynėjams dėl prašomų pateikti dokumentų.

Teritorinių policijos įstaigų areštinių vidaus tvarkos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2017 m. balandžio 3 d. įsakymu Nr. 1V-247 (toliau – Taisyklės), 9 punkte numatoma, kad gynėjui policijos areštiniėje leidžiama susitikti su areštantu pateikus advokato orderį arba sprendimą dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos suteikimo, advokato ar jo padėjėjo pažymėjimą ir asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą. Jeigu gynėjas pateikia Taisyklių 9 punkte išvardytus dokumentus, jam leidžiama susitikti su areštantu. Marijampolės apskr. VPK areštiniėje iš gynėjų nereikalaujama, kad šie pateiktų susitarimo dėl atstovavimo kopiją arba išrašą.

4. Dėl visų prielaidų ir sąlygų sudarymo efektyviai įtariamą ir jo gynėjo gynybai planuoti.

Marijampolės apskr. VPK areštiniėje areštantams sudaromos galimybės bendrauti su savo gynėju, raštu pateikus prašymą areštinės viršininkui. Dažnai areštantai pageidauja, kad apie jų buvimą areštiniėje būtų informuotas advokatas. Į areštanto pageidavimą atsižvelgiama ir pranešama advokatui.

5. Dėl visų į policijos areštinę pristatytų asmenų medicininės asmens apžiūros.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos policijos įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir atsižvelgdamas į Marijampolės apskr. VPK 2018 m. birželio 15 d. rašte Nr. 64-S-7539 „Dėl etato įsteigimo Marijampolės apskrities vyriausiajame policijos komisariate“ pateiktus pasiūlymus, Lietuvos policijos generalinio komisaro 2018 m. birželio 21 d. įsakymu Nr. 5-V-580 „Dėl Marijampolės apskrities vyriausiojo policijos komisariato steigiamų pareigybių sąrašo patvirtinimo“ Marijampolės apskr. VPK OVS Areštiniėje (poskyrio teisėmis) papildomai buvo įsteigta bendruomenės slaugytojo 0,5 pareigybės. Nuo 2018 m. liepos 12 d. Marijampolės apskr. VPK į darbą priėmus bendruomenės slaugytoją, yra užtikrinama, kad visų į policijos areštinę pristatytų asmenų medicininė asmens apžiūra būtų atliekama pagal reikalavimus (t. y. per 24 val. nuo asmens pristatymo). Vadovaujantis Lietuvos higienos normos HN 129:2004, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. V-8, 18.1 papunkčio reikalavimais, Marijampolės apskr. VPK areštiniėje esantys asmenys, kurie buvo pristatyti iš kardomojo kalnimo vietos ar kitos policijos areštinės, jų pageidavimu ir jiems sutikus yra apžiūrimi.

6. Dėl visų į policijos areštinę pristatytų asmenų medicininės asmens apžiūros atlikimo per 24 val. nuo asmens pristatymo.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos policijos įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir atsižvelgdamas į Marijampolės apskr. VPK 2018 m. birželio 15 d. rašte Nr. 64-S-7539 „Dėl etato įsteigimo Marijampolės apskrities vyriausiajame policijos komisariate“ pateiktus pasiūlymus, Lietuvos policijos generalinio komisaro 2018 m. birželio 21 d. įsakymu Nr. 5-V-580 „Dėl Marijampolės apskrities vyriausiojo policijos komisariato steigiamų pareigybių sąrašo patvirtinimo“ Marijampolės apskr. VPK OVS Areštiniėje (poskyrio teisėmis) papildomai buvo įsteigta bendruomenės slaugytojo 0,5 pareigybės. Nuo 2018 m. liepos 12 d. Marijampolės apskr. VPK į darbą priėmus bendruomenės slaugytoją, yra užtikrinama, kad visų į policijos areštinę pristatytų asmenų medicininė asmens apžiūra būtų atliekama pagal reikalavimus (t. y. per 24 val. nuo asmens pristatymo). Vadovaujantis Lietuvos higienos normos HN 129:2004, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. V-8, 18.1 papunkčio reikalavimais, Marijampolės apskr. VPK areštiniėje esantys asmenys, kurie buvo pristatyti iš kardomojo kalnimo vietos ar kitos policijos areštinės, jų pageidavimu ir jiems sutikus yra apžiūrimi.

7. Dėl policijos areštinių darbuotojų informavimo apie vykdomas asmenų, pristatytų į policijos areštinę, farmakoterapijos opioidiniais vaistinėmis preparatais programas (užtikrinant tęstinį gydymą metadonu).

Marijampolės apskr. VPK OVS areštinės viršininkas įpareigotas supažindinti darbuotojus su vykdoma asmenų, pristatytų į policijos areštinę, farmakoterapijos opioidiniais vaistinėmis preparatais programa, gydymo tvarka ir informuoti Marijampolės apskr. VPK vadovybę, kokių priemonių imsis, kad būtų užtikrintas pristatytų asmenų tęstinis gydymas metadonu Marijampolės apskr. VPK areštiniėje.

8. Dėl sulaikytųjų informavimo, kad apie jų sulaikymą buvo pranešta jų nurodytiems artimiesiems arba kitiems numatytiems asmenims (institucijoms).

BPK reglamentuoja prokuroro ar ikiteisminio tyrimo pareigūno veiksmus ir tvarką. BPK 140 str. 7 d. numatoma, kad apie sulaikymą nedelsiant pranešama BPK 128 str. 1 ir 3 d. nustatyta tvarka. Dažnai sulaikyti asmenys nepageidauja, kad apie jų sulaikymą būtų informuoti šeimos nariai, artimi giminaičiai ar kiti nurodyti asmenys (Marijampolės apskr. VPK padalinių pareigūnai per DVS yra supažindinti su Ataskaita). Marijampolės apskr. VPK padalinių vadovai įpareigoti užtikrinti, kad sulaikytieji būtų informuoti, jog apie jų sulaikymą buvo pranešta jų nurodytiems artimiesiems arba kitiems numatytiems asmenims (institucijoms).

9. Dėl atvejų, kai asmuo sulaikomas namuose, kad būtų atkreipiamas dėmesys į individualias savybes (pavyzdžiui, silpną regėjimą), oro sąlygas, kad būtų sudaromos galimybės tinkamai apsirengti, apsiauti, su savimi pasiimti reikalingų pagalbinių priemonių (akinius ir pan.), kad areštinėje laikomam asmeniui nebūtų sudaroma papildomų fizinių ir orumą žeminančių sunkumų.

Marijampolės apskr. VPK bendradarbiauja su organizacija „Caritas“ ir, jeigu reikia, asmenys aprūpinami rūbais bei avalyne pagal sezoną (Marijampolės apskr. VPK ir padalinių pareigūnai per DVS supažindinti su Ataskaita). Marijampolės apskr. VPK padalinių vadovai įpareigoti užtikrinti, kad, sulaikant asmenis namuose, jiems būtų sudaromos galimybės tinkamai apsirengti, apsiauti, su savimi pasiimti reikalingų pagalbinių priemonių.

10. Dėl areštinės kamerų pertvarkymo ir įrengimo, kad šios atitiktų teisės aktuose nustatytus ploto reikalavimus.

Marijampolės apskr. VPK OVS Areštinės (poskyrio teisėmis) viršininkas įpareigotas imtis priemonių, kad būtų pertvarkytos ir įrengtos areštinės kameros, atitiksiančios teisės aktuose nustatytus ploto reikalavimus.

11. Dėl techniškai netvarkingos elektros instaliacijos (kištukinių lizdų) areštinės kameroje, nesutvarkyto apšvietimo kamerų sanitariniuose mazguose.

Marijampolės apskr. VPK areštinėje laikomi asmenys patys gadina (išlaužo) kištukinius lizdus. Pastebėjus, kad elektros instaliacija yra netvarkinga, Marijampolės apskr. VPK ūkinių darbų registravimo informacinėje sistemoje yra pildoma užklausa ir kviečiamas elektrikas. Marijampolės apskr. VPK areštinėje nuolatos užtikrinama, kad elektros instaliacija būtų tvarkinga. Kameros Nr. 10 sanitariniame mazge pradėti apšvietimo įrengimo darbai.

12. Dėl tinkamai palaikomos švaros ir tvarkos areštinės kameroje.

Vadovaujantis Lietuvos higienos norma HN 134:2015 „Laisvės atėmimo vietų ir teritorinių policijos įstaigų areštinių sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. V-908, areštinės viršininkas įpareigotas imtis priemonių, kad Marijampolės apskr. VPK areštinės kameroje būtų tinkamai palaikoma tvarka ir švara.

13 Dėl sienų remonto areštinės kameroje.

Marijampolės apskr. VPK nebuvo galimybės areštinės kameroje atlikti sienų remonto, nes neturėta lėšų. Marijampolės apskr. VPK OVS Areštinės (poskyrio teisėmis) viršininkas įpareigotas imtis priemonių, kad areštinės kameroje būtų atliktas sienų remontas.

14. Dėl informacijos apie 2018 m. plano įgyvendinimą areštinėje ir dėl vaizdo stebėjimo kamerų įrengimo apklausos patalpose.

Policijos departamente prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2018 m. yra numatyta lėšų (t. y. 11,8 tūkst. Eur), skirtų vaizdo stebėjimo kameroms areštinėje bei apklausos patalpose įrengti. Šios lėšos dar nėra paskirstytos.